

Etkin Vatandaşlık - 2

1. Günümüzde demokrasi öncelikle yöneticilerin adil, özgür ve düzenli seçimler yoluyla halk tarafından seçildiği yönetim biçimi olarak ifade edilebilir. Demokratik bir devlette, üç kuvvet bulunur: Yasama, yürütme ve yargı kuvveti. Çağdaş bir demokraside yasama görevi Türkiye Büyük Millet Meclisince; yürütme görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulunca; yargı görevi de Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce yerine getirilir. Demokratik yönetimlerde herkesin temel hak ve özgürlükleri vardır. Devlet, herkesin hak ve özgürlüklerini kanunlarla güvence altına alır. Hiç kimse bu hak ve özgürlüklere dokunamaz ve bunların kullanımını engelleyemez.

Buna göre günümüzdeki demokratik anlayış için,

- Güçler birliği ilkesi esastır.
- Kişiler hak ve özgürlüklerinden mahrum bırakılamaz.
- Serbest ve belirli aralıklarla yapılan seçimler önemlidir.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

2. Mustafa Kemal Atatürk'e göre; "Toplumda en yüksek hürriyetin, en yüksek eşitliğin ve adaletin devamlı şekilde sağlanması ve korunması ancak tam anlamıyla millî egemenliğin kurulmasına bağlıdır. Bundan ötürü hürriyetin de eşitliğin de adaletin de dayanak noktası millî egemenliktir."

Buna göre özgürlük, eşitlik ve adalet gibi değerlerin korunması için öncelikli olarak aşağıdakilerden hangisi gereklidir?

- A) Halkın yönetime katılımı
B) Ekonomik sorunların çözülmesi
C) Mahkemelerin herkese açık yapılması
D) Halkın refah seviyesinin artırılması

3. Aşağıda demokratik yönetimlerin özelliklerine ilişkin bazı açıklamalar verilmiştir:

- Çok partili sistemlere göre bir seçim bölgesinde en çok oy alan partinin seçimi kazanması
- Kanunlar önünde insanlar arasında ayırım yapılmaması
- Yöneticilerin halkın vereceği oyla belirlenmesi

Verilen açıklamalar aşağıdaki kavramlarla eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Eşitlik anlayışı B) Millî Egemenlik
C) Çoğunluk sistemi D) Hukukun üstünlüğü

4. • 23 Nisan 1920'de Ankara'da açılan Büyük Millet Meclisi, her biri kendi bölgelerinde yapılan seçimlerle belirlenen halkın temsilcilerinden oluşan milletvekilleriyle kuruldu. Meclis başkanlığına Mustafa Kemal seçildi.
- 29 Ekim 1923 günü Cumhuriyet ilan edilerek yeni Türk devletinin rejimi belirlendi. Devletimiz "Türkiye Cumhuriyeti Devleti" adını aldı.
- 1923'te kurulan Türkiye'nin ilk siyasi partisi olan Cumhuriyet Halk Fırkasının ardından 1924'te Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası kuruldu.

Verilen bilgilerden aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Millî egemenlik anlayışı benimsenmiştir.
B) Devletin yönetim şekli belirlenmiştir.
C) Güçler ayrılığı ilkesi hayata geçirilmiştir.
D) Çok partili demokrasi için çaba harcanmıştır.

5. 13. yüzyılda İngiltere'de Kral ile soylular arasında imzalanan Magna Carta Libertatum'a taşıdığı fikirler bakımından gerçek değerini kazandıran iki büyük özelliği vardır. Bunlardan birincisi, diğer Orta Çağ fermanları gibi belirli toplum sınıflarının, kilisenin veya tüccarların değil, "krallığın bütün hür kişilerinin" hak ve hürriyetlerini tanımasıdır. Diğer önemli özellik ise, fermanın kralın da bu hak ve hürriyetlere bağlı bulunduğunu kabul etmesidir. Bu yönleri ile Magna Carta Libertatum, İngiltere ve bütün dünyada "Hukuk Devleti" fikrinin yerleşmesini sağlayan tarihî bir belge niteliği taşımaktadır.

Buna göre Magna Carta ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Temel hak ve özgürlükler garanti altına alınmıştır.
B) Milliyetçilik düşüncesi önem kazanmıştır.
C) Kralın yetki ve otoritesi sınırlandırılmıştır.
D) Hukukun üstünlüğü kabul edilmiştir.

6. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi Madde 2: "Herkes ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal veya başka bir görüş, ulusal veya sosyal köken, mülkiyet, doğuş veya herhangi başka bir ayırım gözetmeksizin bu bildirme ile ilan olunan bütün haklardan ve bütün özgürlüklerden yararlanabilir."

Bu madde, demokrasinin aşağıdaki ilkelerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Millî egemenlik B) Eşitlik
C) Kuvvetler ayrılığı D) Çoğulculuk

Etkin Vatandaşlık - 2

7. İlk Türk Devletleri'nde görülen kurultayın özelliklerinden bazıları şunlardır:
- Devlet yönetimiyle ilgili önemli kararlar kurultayda tartışılarak alınırdı
 - Hükümdarın eşi hatun (katun) da kurultaya katılırdı
 - Kurultay'da alınan ve hükümdar tarafından kabul edilen kararlar herkes için bağlayıcıydı

Buna göre,

- İlk Türk Devletleri'nde kadınlar da devlet yönetimine katılmıştır.
- Devlet yönetiminde kurultay üyelerinin görüşlerine önem verilmiştir.
- Kurultay üyelerinin talebi doğrultusunda hükümdar değişiklikleri yaşanmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

8. Cumhuriyet yönetimi, millî egemenliği, millî iradeyi ve özgür seçimi esas alır. Millet yöneticilerini belirli süreler için seçer, denetler ve ihtiyaç duyduğunda yine seçimler yoluyla değiştirir.

Buna göre Cumhuriyet yönetimi için,

- Ülke yönetiminde halkın egemenliği esastır.
- Halk seçimler yoluyla özgür iradesini kullanır.
- Devleti yönetenler sınırsız yetkilere sahiptir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

9. Fransız Kralı 16. Louis'in halktan alınan vergileri artırması özellikle ticaretle uğraşanları yani burjuva sınıfını rahatsız etmişti. Buna karşın soyluların ve din adamlarının bu vergilerden muaf tutulması, toplumda sınıf ayrımının yapılması halkın tepkisine, isyanlara neden olmuştu. Sürekli olarak isyanlardan ve ayrımcılıktan bunalan halk "eşitlik, özgürlük, adalet, halk yönetimi, milliyetçilik" gibi isteklerle Krallık yönetimini devirmiştir. Tarihte Fransız İhtilali olarak bilinen bu durum önce Fransa'da ardından da tüm dünyada önemli değişimlere neden olmuştur.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi Fransız İhtilali'nin meydana gelmesinde etkili olmuştur?

- A) Bilimsel çalışmalar B) Toplumsal sorunlar
C) Mezhep çatışmaları D) Uluslararası savaşlar

10. Mustafa Kemal Atatürk'ün 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in ilanında şu sözleri söylemiştir; "Artık hükümet ile millet arasında geçmişteki ayrılık kalmamıştır. Hükümet millet ve millet hükümettir."

Mustafa Kemal Atatürk'ün bu sözleri değerlendirildiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Ülkenin tüm ekonomik sorunları çözülmüştür.
B) Cumhuriyet sonrası inkılablar tamamlanmıştır.
C) Uluslararası sorunlara kalıcı çözümler üretilmiştir.
D) Ulusal egemenlik anlayışı uygulamaya geçirilmiştir.

11. Osmanlı padişahı II. Abdülhamit'in tahta çıkışından sonra Türk tarihinin ilk anayasası olan Kânûn-ı Esâsî 1876'da yürürlüğe girmiş ve anayasal yönetime geçilmiştir. 1876 Anayasası'na göre yapılan seçimlerin sonucunda 1877 tarihinde Osmanlı Mebusan Meclisi padişahın da katıldığı bir törenle açılmıştır. Bu meclis; üç kıta üzerinde yaşayan çeşitli ırklara, dinlere ve mezheplere mensup milletvekillerini ilk defa bir araya getirmiş ve Osmanlı Devleti'nin ilk meclisini oluşturmuştur.

Metinde verilen bilgiler değerlendirildiğinde Kânûn-ı Esâsî ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) En uzun süre uygulanan anayasa olmuştur.
B) İnsanlar arasında toplumsal sınıf ayrımı yapılmıştır.
C) Avrupa ülkelerinde köklü değişimler meydana getirmiştir.
D) Osmanlı halkı ülke yönetimine katılım hakkı elde etmiştir.

12. Mustafa Kemal Atatürk Döneminde atılan demokratik adımlardan bazıları şunlardır:

- TBMM açıldı. (23 Nisan 1920)
- Saltanat kaldırıldı. (1 Kasım 1922)
- Cumhuriyet ilan edildi. (29 Ekim 1923)
- Çok partili hayat geçiş denemeleri yapıldı. (1925-1930)
- Kadınlara siyasi haklar verildi. (1930-1934)

Bu bilgilere göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Kişi egemenliğine son verilmiştir.
B) Millet egemenliği pekiştirilmeye çalışılmıştır.
C) Kadınlara da yönetimde temsil hakkı verilmiştir.
D) Çok partili hayata geçiş başarıyla gerçekleştirilmiştir.